

14/9/1988

Σας ευχαριστώ για την πρόσκληση και ιδιαίτερα γιατί εντάξατε το θέμα θέατρο σ'ένα από τα πρώτα θέματα των τακτικών σας συναντήσεων. Είναι πράγματι καιρός η κοινωνία μας να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στην ποιότητα του πολιτιστικού προϊόντος που της προσφέρεται, είναι καιρός να υπάρξει μια αναβάθμιση της θέσης των καλλιτεχνικών-πολιτιστικών πραγμάτων μέσα στην ζωή μας και αυτό όχι μόνο γιατί η ποιότητα και το επίπεδο ζωής μιας κοινωνίας δεν μετριέται μόνο με τους οικονομικούς συντελεστές αλλά και γιατί σε περιόδους που απειλείται ένας λαός είναι ζωτικής σημασίας το επίπεδο του πνευματικού του μετώπου.

Θάμαι σύντομος και θα περιοριστώ στα χρονικά όρια που μου παραχωρήθηκαν. Έτσι που να υπάρξει και χρόνος για ερωτήσεις κι' απαντήσεις.

Κατ'αρχή δυο λόγια για τον ΘΟΚ, τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, την ιστορία του. Ο ΘΟΚ ιδρύθηκε τον Μάρτη του 1971 με σκοπό, όπως τονίζουνταν, την "προαγωγή της θεατρικής τέχνης στην Κύπρο και την καλλιέργεια του θεατρικού καλλιτεχνικού συναισθήματος του λαού". Είχαν προηγηθεί κινητοποιήσεις των πνευματικών μας ανθρώπων που αξίωναν από την Πολιτεία να παρέμβει ενεργά στην δημιουργία θεάτρου. Υπήρχαν θέατρα, υπήρχε θεατρική κίνηση αλλά έβγαιναν όλα από τον μόχθο και μόνο των ανθρώπων του θεάτρου. Μια σοβαρή ώθηση προς την ορθή κατεύθυνση είχε δοθεί το 1969 με την ίδρυση του θεάτρου του ΡΙΚ κι'ακόμα πιο μπροστά το 1962 με την ίδρυση του ΟΘΑΚ (Οργ.Θεατρ.Αν. Κύπρου) που έζησε με κάποιες χορηγίες μέχρι το 67. Η Πολιτεία έδωσε το παρόν της στον σημαντικό αυτό Πολιτιστικό Χώρο με την ίδρυση του ΘΟΚ μετά από μετάκληση ειδικού της ΟΥΝΕΣΚΟ, του Έλληνα σκηνοθέτη Τάκη Μουζενίδη, που επεξεργάστηκε και τον τρόπο λειτουργίας του Οργανισμού. Πρώτη παράσταση ο "Αγαμέμνωνας" του Αισχύλου και λίγο πιο ύστερα δόθηκε στο ΡΙΑΛΤΟ στην Λεμεσό, στις 20 του Νοέμβρη 1971 η πρεμιέρα του "Ποπολάρου" του Γρηγόριου Ξενόπουλου.

Μια λεπτομέρεια μεγάλης σημασίας είναι το γεγονός ότι η Πολιτεία είχε δημιουργήσει Οργανισμό Θεατρικής Ανάπτυξης κι'όχι απλώς ένα Κρατικό θέατρο. Αντίκρουζε δηλαδή η Πολιτεία ευρύτερα τον ρόλο του ΘΟΚ, του έδινε αρμοδιότητες σ'ένα πλατύ χώρο μετατρέποντας

τον με κάποιο τρόπο σε κάτι σαν Πολιτιστικό Φορέα που απουσίαζε από την ζωή μας. Κι'είναι μόλις τώρα στις μέρες μας, που συζητιέται η περίπτωση της ίδρυσης ενός Κεντρικού Πολιτιστικού Φορέα όπου θα μπορούσαν να συγκεντρωθούν και ο ΘΟΚ και η Μορφωτική Υπηρεσία του Υπ. Παιδείας κι'έως κάποιες άλλες υπηρεσίες μ' αρμοδιότητες στα πολιτιστικά με σκοπό τον καλύτερο συντονισμό της όλης προσφοράς και δημιουργίας στα πνευματικά-καλλιτεχνικά πράγματα.

Για νάμαστε δίκαιοι θα πρέπει να πούμε ότι ο ΘΟΚ σταχρόνια της ύπαρξης του έδωσε ένα έργο που έθεσε έντονα την σφραγίδα του στην πολιτιστική μας ζωή κι'έδωσε στο εξωτερικό, κυρίως στην Ελλάδα, ένα στίγμα ποιότητας. Οι "Ικέτιδες" και πρόσφατα η "Εκάβη" που μεταφέραμε στο Αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου δεν απόσπασαν απλώς ευνοϊκές κριτικές. Μερικοί μίλησαν και για μια νέα πρόταση του κυπριακού θεάτρου στο αρχαίο δράμα. Στεκόμαστε δηλαδή σαν ίσοι προς ίσους κι'εκτός Κύπρου κι'αυτό είναι σημαντικό. Είναι γενικά παραδεκτό ότι οι παραστάσεις του ΘΟΚ βρίσκονται σ'ένα ψηλό επίπεδο ποιότητας που οφείλεται φυσικά στην ποιότητα του καλλιτεχνικού μας δυναμικού. Μπορούμε με σιγουριά να πούμε, ότι στηριζόμενοι σ' αυτό το δυναμικό, μπορούμε να θέσουμε μπροστά στην κρατική μας σκηνή ακόμη πιο φιλόδοξους στόχους.

Όλα αυτά όμως δεν σημαίνουν, ότι δεν υπάρχουν αδυναμίες, ελλείψεις, παραλείψεις, κενά στην λειτουργία του ΘΟΚ. Κατ'αρχή ίσως να μην είναι πάντα το ρεπερτόριο του ΘΟΚ το καλύτερο. Υπήρξαν επικρίσεις για τ'ότι μερικά έργα δεν απευθύνονται στο ευρύτερο κοινό και ο προβληματισμός τους δεν είναι πλήρως εναρμονισμένος με τα της Κύπρου κτλ.

Σημειώστε ότι ανεβαίνουν περί τα 10 έργα τον χρόνο μαζί μ'εκείνα της Παιδικής Σκηνής, έργα που προέρχονται από το παγκόσμιο και το ελληνικό ρεπερτόριο. Τα κυπριακά έργα είναι ακόμη ελάχιστα κι' αυτό είναι κακό.

Με στόχο την ενθάρρυνση της συγγραφής κυπριακών θεατρικών έργων προγραμματίζουμε μια σειρά μέτρα όπως είναι η άμεση επαφή με τους δόκιμους θεατρικούς συγγραφείς έτσι που στο στάδιο ακόμα της σύλληψης ^{επὸς ἔργον} να δεθούν με τα προβλήματα της σκηνής, η προσφορά κινήτρων στο Ελεύθερο θέατρο ν'ανεβάσει κυπριακά έργα (2000 κλπ.). Η κυριώτερη όμως επίκριση που γίνεται προς την κατεύθυνση του ΘΟΚ, είναι, ότι είχε συγκεντρώσει την προσοχή του στον θίασο του και σε προέκταση, ότι παραμέλησε τον τομέα της θεατρικής ανά-

πτυξης. Το ελεύθερο θέατρο δηλαδή. Μ'αποτέλεσμα ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου να ταυτιστεί πλήρως με την Κρατική Σιηνή, με τους ηθοποιούς της και να δημιουργηθεί με ~~κάποιο~~ ^{μιάποιο} τρόπο μια αντι-παράθεση μεταξύ του ~~Ελεύθερου~~ ^{Ελεύθερου} θεάτρου και του ΘΟΚ. Κι'είναι εδώ όπου το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του ΘΟΚ συγκεντρώνει τώρα την προσοχή του! Στο σκέλος της θεατρικής ανάπτυξης, στην γεφύρωση του χάσματος ΘΟΚ - ελεύθερου θεάτρου. Αν δικαιολογημένα σε κάποιο βαθμό τα προηγούμενα Δ.Σ., των οποίων την δράση εστιμούμε, είχαν δώσει το βάρος τους στο στήσιμο και την εδραίωση της Κρατικής Σιηνής και το πέτυχαν τώρα είναι καιρός να στραφούμε στοργικά και προς τα έξω, κι'όχι μόνον στην Λευκωσία αλλά και στις άλλες πόλεις. Η παρουσία περισσότερων θεάτρων που να λειτουργούν με κάποια άνεση δημιουργεί κι'ένα κλίμα άμιλλας, που είναι αναγκαία στον καλλιτεχνικό στίβο. Ήδη στην Λευκωσία επιχορηγεί ο ΘΟΚ δυο άλλα θέατρα το "Σατιρικό" και το "Ένα" κι'η βοήθεια που τους δίνει σταδιακά θ'αυξάνεται. Πρέπει να σας πω επίσης, ότι το Συμβούλιο μας αποφάσισε να διαθέσει κονδύλια και για την δημιουργία θιάσου στην Λεμεσό κι'είμαι βέβαιος πως η τέτοια προσπάθεια θ'αγιαλιαστεί ζεστά από την φιλότεχνη πόλη μας. Ο θιάσος αυτός θα επιχορηγηθεί απ'ότι αντιλαμβάνομαι κι'από τον Δήμο αλλά κι'από άλλες πηγές - εταιρείες, άτομα κλπ. Ήδη, αναπτύσσει δραστηριότητες προς αυτή την κατεύθυνση μια ομάδα πρωτοβουλίας από πνευματικούς ανθρώπους της Λεμεσού και πιστεύω σύντομα να υπάρξει αποτέλεσμα γιατί ~~οι συνθήκες~~ ^{οι συνθήκες} είναι ώριμα.

Θα μπορούσα να προχωρήσω. Υπάρχουν θέματα όπως είναι η δημιουργία θεατρικής στέγης (εδώ παρουσιάζεται μεγάλο πρόβλημα στην Πάφο), είναι το θέμα της θεατρικής αγωγής μέσα στα σχολεία εκεί δηλαδή όπου διαπλάθεται το αισθητήριο του πολίτη, (αυτό το ειδικό πελώριο θέμα μας απασχόλησε πρόσφατη συνεδρίαση του Δ.Σ. και θα μεταφέρουμε στο Υπ. Παιδείας συγκεκριμένες απόψεις), είναι η ενθάρρυνση του ερασιτεχνικού θεάτρου (Οργαν. Φεστ. Ε.Θ. τον Φεβρουάριο) κ.ά. αλλά δεν νομίζω να μου επιτρέπει ο χρόνος. ^{Ινν αναζήτηση αιδών}
^{των δεμάτων}

Κλείνοντας θάθελα απλώς να τονίσω ότι σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να θεωρείται το θέατρο μια περιττή πολυτέλεια, μια αντι-παραγωγική πράξη. Το ίδιο όπως κανένας δεν θέτει υπό αμφισβήτηση

τα λεφτά που διαθέτει η πολιτεία για την παιδεία με τον ίδιο τρόπο θα πρέπει ν'αντικρύζονται και τα λεφτά που διαθέτει η πολιτεία για την πολιτιστική ανάπτυξη. Για την ώρα ο προϋπολογισμός του ΘΟΚ είναι γύρω στις 700.000 λίρες. Ας μη ξεχνούμε ότι στη μακρινή αρχαιότητα, στην Αθήνα, η πολιτεία θεωρούσε αναγκαίο οι πολίτες να παρακολουθούν τις θεατρικές παραστάσεις και πλήρωνε γι'αυτό και τιμωρούσε μάλιστα αυστηρώτατα εκείνους που θα τολμούσαν να ζητήσουν την χρησιμοποίηση του ταμείου επιχορήγησης θεατρικών εισιτηρίων γι'άλλους σκοπούς. Αυτή η ζωτική ανάγκη να γνωιαζόμαστε για την πνευματική τροφή του λαού μας θα πρέπει κατά την άποψη μου να την συνειδητοποιήσουν στο έπακρο όλες οι κοινωνικές ομάδες, όλες ιδιαίτερα οι ομάδες που φιλοδοξούν να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Σας ευχαριστώ!